ئاژانسی موتەبەعی هاگیەندراوی هاوبەشی لیژنەی باڵای هەماهەنگی (HCC) نێوان عێراق و ئەمریکا بەاودەکاتەوە

دوێنێ دووشەممە 15ی نیسان، شاندی کەماری عێراق بۆ سەرکایەتی جێگری سەرکی ئێنجومەنی وەزیران و وەزیری پلاندانان بەڕێز محەمەد تەمیم و شاندی حکومەتی ئەمریکا بۆ سەرکایەتی وەزیری دەرەوە ئێنتۆنی بلینکن سەرکایەتی کۆبوونەوەی لیژنەی هەماهەنگی باڵایان کرد، بۆپێی ڕێکەوتننامەی چوارچێوەی ستراتیژی 2008ی عێراق و ئەمریکا.

هەردوولا جەختیان لە گرنگی هاوبەشییە دوو قۆناغەکان و ڕۆڵی گرنگی عێراق کردەوە لە ئاسایش و خۆشگوزەرانی ناوچەکە و خواستی خۆیان بۆ فراوانکردنی قووڵایی و پانتایی پەیوەندییەکانی نێوان هەردوو وڵات دەربڕی، بۆ بوارەکانی سەربەخۆیی وزە و چاکسازی دارایی و پشکشکردنی خزمەتگوزاری بۆ گەلی عێراق و بەهێزکردنی دیموکراسی و سەروەری یاسا و بەهێزکردنی پەیوەندییە پەروەردەیی و کولتوورییەکانیان، هەروەها نوێنەرانی حکومەتی هەرێمی کوردستانیش بشداریییان کرد لە کۆبوونەوەکە.

شاندی عێراقی و شاندەکەی ئەمریکا تەواینەکی هاوبەشیان دەربڕی کە عێراق توانای ئەوەی هەیە سەرچاوەکانی غازی سروشتی فراوان بەکاربهێنێت و وەبەرهێنان لە ژێرخانی نوێی وزە و سەرچاوەکانی

وزەی نوێبووەوە بکات و تا ساڵی 2030 خۆبژێوی وزە بدەستبهێنێت، ویلایەتە یەکگرتووەکان ستایشی عێراقیان کرد بۆ ئەو پێشکەوتنەی کە بەدەستی هێناوە لە کەمکردنەوەی دەردانی غاز و کارکردن لەسەر بازارکردنی غازی هاوڕێ و توانای بەرچاوی غاز لە هەرێمی کوردستانی عێراق پێکهاتەیەکی سەرکەی ئاسایشی وزەی عێراق، هێروهها وبەرهێنانی کەرتی تایبەتیش زیادی کردووە.

وەگەدان بۆ عێراق بۆ ئەوەی سوود لە تەکنەلۆژیا و شارەزایی و پێشنگی کەرتی تایبەتی ئەمریکا وبریگرێت، عێراق و ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا واژۆکردنی یاداشتنامەی لێکتگەیشتنی نوێیان ڕاگەیاند بۆ چارەسکردنی غازی سووتاو و گەیینی بۆ وزەی کارەبای بەکارهێنراو بۆ گەلی عێراق، هێروهها هێردوولا جەختیان کردەوە لەسەر گرنگی دەستپێکردنەوەی هێنارەکردنی نەوت لە وەگەی بڕیبەکانی عێراق - تورکیا.

ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا ستایشی عێراقی کرد بۆ هەوڵە بڕچاوەکانی لە زیادکردنی پێیوەندییە هەرێمییەکان، بەتایبەتی ئەوەی پێیوستە بۆ بەستنەوەی کارەبا لەگەڵ ئوردن و سعودیە و وەاتانی ئەنجومەنی هاریکاری کەنداو، دوای چەندین ساڵ کارکردن بۆ بنیاتنانی پێستنەوەی لەگەڵ ئوردن، عێراق دەستی کرد بە وەرگرتنی 40 مێگاوات کارەبا بە گەلەکێ؛ پێشبینی دەکرێت کارەبا لە قەناغەکانی داهاتوودا بۆ 900 مێگاوات زیاد بکرێت و عێراق جەختی لەوە کردەوە کە بەهێزکردنی پێیوەندییەکان لەسەر بنەمای بڕژەوەندییە هاوبەشەکان لەگەڵ دراوسێکاندا بنەمای خێشگوزەرانی ناوخێیە.

هێروهها عێراق و ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا گفتوگێیان کرد لەسەر گرنگیدانی عێراق بۆ بەکارهێنانی وزەی ئەتەمی ئاشتیانە، بۆ تەکنەلۆژیای ئەتەمییە تازە پێگەیشتووەکانەوە، هێروهها تاوتوێی ئەو پێشکەوتنە بڕچاوێیان کرد کە عێراق لە نوێکردنەوەی کەرتی دارایی و بانکیدا بەدەست هێناوە و بووە هۆی فراوان کردنی پێیوەندییەکانی پێیام ناردن لەگەڵ بانکەکانی ویلایەتە یەکگرتووەکان و ئەوروپا.

عێراق و ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا پابەندبوون بۆ بەردەوامبوونی هەوڵە هاوبەشەکان بۆ چاکسازی دارایی، ئەمەش وادەکات عێراق هانی وبەرهێنانی بیانی بدات و بڕدەوام بێت لە فراوانکردنی پێیوەندییە بانکییە نودەوڵەتییەکان، ئەم چاکسازییانە دەبنە هۆی بڕینگاربوونەوەی گەندەڵی و وەگریکردن لە بەکارهێنانی نایاسایی کەرتی دارایی عێراق و وەگەڕ بە بانکە ناوخێیەکان دەدات ببنە بزوێنەری گەشەی ئابووری گشتگیر.

هەردوولا بڕیاریاندا هەماهەنگییەکان بەهێز بکەن لە کۆنگرەی پلانکی هاوبەشی بەهێزەوە لە ناوان لایەنە سەربەخۆکانی حکومەتی عێراق و وەزارەتی گەنجینەی ئەمریکا، هەروەها عێراق و ویلایەتە یەکگرتووەکان ئاماژەیان بە گرنگی باشترکردنی کۆشوهەوای وەبەرهێنانی عێراق و بەرنگاربوونەوەی گەندەڵی کرد، کە کۆکەی بنەڕەتی هەوڵەکانی سەرکی ئەنجومەنی وەزیران بۆز سودانیە بۆ چاکسازی.

بۆ پشتگیریکردنی پڕۆپەدانی بازرگانی تایبەت لە عێراق، دامەزراوەی دارایی نێودەوڵەتی ویلایەتە یەکگرتووەکان بۆ گۆشەپەدان قەرزەکی 50 ملیۆن دۆلاری کە لایەن دەزگای ئەمریکییەوە بۆ پڕۆپەدان ئاسانکاری بۆ دەکرێ و پشکشی بانکی نیشتمانی عێراقی دەکرێت، بۆ مەبەستی دابینکردنی قەرز بۆ پڕۆژە بچووک و مامناوەندەکان لەگەڵ تیشک خستنەسەر ئەو کەمپانیایانەی کە هەژماری بانکی پشووبان نەبووە و ئەو کارانەی کە لایەن خانمانەوە بەڕێوە دەبرێن.

عێراق پابەندبوونی خۆی نوێکردەوە بۆ هەوڵە بەردەوامەکانی بۆ ئەندامبوون لە ڕێکخراوی بازرگانی جیهانی و پاراستنی مافەکانی خاوەندارێتی فیکری، هەروەها ویلایەتە یەکگرتووەکان پابەندە بۆ پشتیوانیکردنی زنجیرەیەک پڕۆژەی بەرنامەی سەرکردایەتی میوانانی نێودەوڵەتی بۆ عێراقییەکان بۆ پڕۆپەدانی شارەزایی لەو بوارانەدا، هەردوولا گرنگی پڕۆژە ستراتیژییەکان و ژێرخانی عێراقیان پەسەند کرد، کە پشتگیری لە یەکخستنی هەرێمی دەکات و بازرگانی نێودەوڵەتی بتەوتر دەکات.

هەروەها ویلایەتە یەکگرتووەکان نیگەرانی خۆیان دەربڕی سەبارەت بۆ کاریگەریەکانی گەمانی کۆشوهەوا کە گەلی عێراق هەستی پێدەکات و بانگەنیدا بەردەوام بێت لە پشتیوانیکردنی بۆ چارەسەرکردنی قەیرانی ئاو لە عێراق و باشترکردنی تێندروستی گشتی و ستایشی کاری لیژنەی باڵای ئاو کرد بۆ باشترکردنی بەڕێوەبردنی سەرچاوە ئاوییەکان لە عێراق و هەردوو وڵات سوورن لەسەر ئەوەی لە نزیکەوە و پێکەوە کاربکەن بۆ چارەسەرکردنی گەمانی کۆشوهەوا و کەمی ئاو لە عێراق و کۆتایی هێنان بۆ سووتانی غاز بۆ کەمکردنەوەی دەردانی میسان.

ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا ستایشی بڕیاوکردنەوەی پلانی کاری نیشتیمانی عێراقی کرد و هانی عێراقی دا بڕشداریەکی نیشتمانی گەورەتر ئامادە بکات، بەپێی ڕێکەوتنامەی پاریس پێش بیست و نۆیەمین کۆنفرانسی نێتەوە یەکگرتووەکان بۆ گەمانی کۆشوهەوا و ئاژانسی ویلایەتە یەکگرتووەکان بۆ پڕۆپەدانی نێودەوڵەتی (USAID) پابەندە بۆ کارکردن لەگەڵ عێراق لەسەر ئاستی حکومەتی ناوخۆ بۆ باشترکردنی خزمەتگوزاریەکانی بەڕێوەبردنی ئاو و پاشماوە و ویلایەتە یەکگرتووەکان پابەندە بۆ پرۆگرامی سەرکردایەتی میوانانی نێودەوڵەتی و پرۆگرامی باڵیۆزی شارەزای ئاو، بۆ بڕشداریکردن لە

شارەزایی تەکنیکی لە بەڕێوەبردنی ئاو و پەداویستییەکانی تر، هەروەها شاندەکەی عێراق ئارەزووی خۆی دەربڕی بۆ هاوکاریکردن لەگەڵ کەمپانیا ئەمریکییەکان بۆ ئاوگەڕکردنی ئەزموون لە بەرنامەکانی بیمەی تەندروستی و بەڕێوەبردنی نەخۆشخانەکان و توێژینەوەی شێرپەنجە.

حکومەتی ویلایەتە یەکگرتووەکان پشوازی لە پابەندبوونی حکومەتی عێراق کرد بۆ ڕزگرتن لە ئازادی هاوڵاتیان بگەڕێنەوە یاسای عێراقی کە دەستووری عێراق مسۆگەری کردووە و هەردوو شاندەکە باسیان لەوە کرد کە چۆن ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا دەتوانێت بۆ باشترین شێوە پشتیوانی لە حکومەتی عێراق بکات بۆ بەرەوپێشبردنی دادپەروەری بۆ ڕزگاربووان و قوربانیانی جینسایدە، کە داعش لە ساڵی 2014 ئەنجامیدا، بەپێی سەرۆکی یاسا، هەردوولا جەختیان لە گرنگی سەقامگیری شنگال کردەوە، ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا سوربوونی خۆی دووپاتکردەوە بۆ بەردەوامبوون لە پشتیوانیکردنی عێراق لە بەهێزکردنی ستراتیژییەکەی بۆ بەرەنگاربوونەوەی بازرگانیکردن بە مرۆڤ و ستایشی پێشکەوتنە ئەرێنییەکانی ئێم دوایی کرد لە پشتیوانیکردنی کەمایەتییەکان، هەروەها هەردوو شاندەکە ئاماژەیان بۆ پێشکەوتنە سەرنجڕاکێشانە کرد کە عێراق بەدەستی هێناوە لە گەڕاندنەوەی زیاتر لە 8000 کەس لە هاووڵاتیانی لە کەمپی هەل بۆ ئاوارەکان لە باکووری ڕۆژهەڵاتی سوریا و ئەمریکا سوپاسی عێراقی کرد بۆ پابەندبوونی لە خێراکردنی گەڕانەوەی هاووڵاتیان.

سەبارەت بە خوێندنی باڵا و ڕۆشنبیری، هەردوو حکومەت تاوتوێی پشتیوانی ئەمریکایان کرد بۆ بەرنامەی سکۆلەرشیپی، کە سەرۆک وەزیران گەڕاندەوەی بۆ مەبەستی زیادکردنی ژمارەی خوێندکارانی عێراقی کە لە دەرەوەی وڵات دەخوێنن، حکومەتی عێراق پلانی هەیە 3،000 خوێندکار بنێرێت بۆ خوێندن لە ئەمریکا لە کەی 5000 خوێندکار کە پلانی هەیە لە دەرەوەی وڵات بخوێنن، هەردوو وڵات پشوازییان لە دەستپێشخەرییەکان کرد بۆ ئامانجی فراوانکردنی فڕبوونی زمانی ئینگلیزی و ڕێنمایی کردنی خوێندکارانی عێراق کە ئارەزووی خوێندنیان هەیە لە ئەمریکا، یان بنیازن گشت بۆ ئێو وەڵام بکەن.

هەروەها هەردوو شاندەکە پێداچوونەوەیان بۆ پێشکەوتنانە کرد کە لە هەوڵە هاوبەشکانیاندا بۆدی هاتووە بۆ پاراستنی کەلتووری ڕۆشنبیری دۆڕەمێندی عێراق و هەمەجۆری ئاینی و جەختیان لە سووربوونی خۆیان کردەوە بۆ بەردەوامبوون لە ئاسانکاری بۆ گەڕاندنەوەی موڵکی کولتووری عێراقی بۆ شوێنی شیاوی خۆی لە عێراق، بۆ پێیە، لە میانەی کەبوونەوەی لیژنەی باڵای هەماهەنگی، وەزارەتی دەرەوەی ئەمریکا ڕێکخستنی گەڕانەوەی شوێنەوارێکی دێرینی سەمەری کرد بۆ عێراق لە مۆزەخانەی هونەری میترۆپۆلیتانەوە لە شاری نیویۆرک و بەڕێنی دا لە داهاتوودا پابەند بێت شوێنەواری زیاتری عێراقی بگەڕێنێتەوە.

هەردوو وەزارەتی جەختیان کردەوە لەسەر گرنگی هەنگاوەکانی عێراق بۆ بەهێزکردنی ئاسایش و سەقامگیری و سەروەریەکەی و ئاماژەیان بۆ پابەندبوونی هاوبەشیان کرد بۆ قووڵکردنەوەی پەیوەندییە بەهێزەکانی نێوان گەلەکانیان و ویلایەتە یەکگرتووەکان پێشوازی لەو دەرفەتە کرد بۆ دووپاتکردنەوە و بەهێزکردنی هاوبەشییەکەی لەگەڵ عێراق.